

Покровська Анастасія,
*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
аспірантка кафедри цивільного права № 1*

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

В сучасних умовах розвитку суспільства формується нове бачення людиною дійсності – інформаційна картина світу. Інформаційні технології забезпечують швидкий розвиток всіх сфер життєдіяльності. У зв'язку з цим, інформаційні процеси призводять до можливості засвоєння та обробки великого масиву інформації. Через це змінюється і сама людина, а тому необхідним є дослідження філософських аспектів інформаційної картини світу для розуміння місця людини та інформації в сучасному світі.

Різні напрями сучасної філософії так або інакше в центр своїх концепцій ставлять інформаційний чинник, в якому вбачають технічні зрушення в економіці від виробництва індустріального до виробництва знання у формі баз даних і баз знань, тобто у вигляді інформаційної картини світу [1, с. 117-118]. Інформаційна картина світу як соціокультурна реальність, характеризується тим, що основним

продуктом і ресурсом тут є інформація як нова категорія матерії і відбувається інформатизація суспільства, яке визначається як суспільство, де більшість працюючих зайнята виробництвом, зберіганням, переробкою й реалізацією інформації [2, с. 117-118]. Це пов'язано зі швидкими темпами змін, відповідно до яких відбувається комп'ютеризація більшості процесів життєдіяльності людини. Такі зміни впливають на світогляд людини, змінюють її ставлення до світу. Інформаційна культура – це соціокультурна реальність, створена людиною, яка, разом з тим, впливає на форми масової поведінки, усе більше визначає їх, а тому і стає предметом філософії [3, с. 22]. Зазвичай виділяються три шляхи, що принципово відрізняються, до розуміння нової інформаційної культури сучасної людини в рамках інформаційної картини світу. Перший – шлях вченого, який переходить у своїх дослідженнях від старих моделей до нових. Другий шлях – шлях освоєння всього простору продуктів західної цивілізації, тобто шлях людини, що постійно знаходиться в культурному середовищі техногенного суспільства. Третій шлях – освоєння людиною нових наукових моделей, близьких до східної холистичної традиції. Можливо, третій шлях стане високоефективним [3, с. 23]. Слід погодитися з тим, що на перший погляд становлення інформаційної картини світу вкладається у традиційну схему, яка визначається об'єктом, суб'єктом та засобами пізнання, що входять в основу наукової картини світу. Творцем наукової картини світу, як і раніше, залишається людина, але справа якраз у тому, що поява комп'ютерів, які завдяки мікропроцесорній техніці можуть бути вбудовані практично у будь-який процес, призводить до появи нової форми раціональності – інформаційної [1, с. 120]. Саме тому, сучасна картина світу потребує осмислення з точки зору не традиційної схеми суб'єкт-об'єктних відносин, а світу, що самоорганізовується, саморозвивається. В цьому світі пізнаюча людина діє, перетворює, та створивши комп'ютер, покладає початок процесу глобальної інформатизації і мікропроцесорних технологій. По-перше, на відміну від приладу або інструменту використання комп'ютера не вносить збурень у пізнавальний процес. По-друге, комп'ютер розширює інтелектуальні можливості того, хто пізнає, а в окремих випадках пов'язаний з приладом комп'ютер може працювати в автономному режимі, виконуючи функції суб'єкта пізнання. Нарешті, комп'ютер – це перетворювач інформації. Як і будь-який прилад, комп'ютер не може порушувати фізичні закони, але його робота під управлінням програмного продукту відокремлює його від зовнішнього світу, що дає можливість розігрувати в ньому будь-які сценарії, лише б у них дотримувалася внутрішня логіка [1, с. 121].

Також, дослідження потребує проблема обмеження зайвої інформації, що виникла в процесі інформатизації суспільства. У світі різномасштабної й різнопланової електронної інформації людина примушується думати не лінійно-послідовно, а мозаїчно, через інтервали, за допомогою резонансу. Основним принципом свідомості, що

структурує, знову стає міф як спосіб утримати цілісність сприйняття у світі, що бурхливо оновлюється, кінцевою фазою розвитку якого має стати технічне відтворення свідомості. Сьогодні у світі існують мільярди персональних комп'ютерів, які об'єднані практично в планетарну комп'ютерну мережу. Число користувачів комп'ютерними технологіями стрімко зростає, що призводить до збільшення інтернаціонального потоку інформації. Якщо розглядати все зростаючий інформаційний потік з точки зору біологічної антропології, то новостворювана реальність конструюється самою людиною, і адаптація до неї обертається самоадаптацією. Людина як аналогова істота з точки зору функціонування мозку повинна уміти відключатися, точніше, прагнути не бути залученою в цей інформаційний потік [3, с. 26].

Отже, процес глобальної інформатизації призводить до змін у світогляді людини. Потребують переосмислення питання значення інформаційних процесів в житті сучасної людини. Швидкі темпи розвитку інформаційної культури суспільства потребують від філософії дослідження нових підходів щодо місця людини у світі та її взаємодії з новими технологічними можливостями. Інформація повинна зіграти роль двигуна для творчих ідей людини, а не повністю замінити її як учасника соціальних відносин.

Література:

1. Дзьобань О.П. Інформаційна картина світу: філософський підхід до розуміння сутності / О.П. Дзьобань, С.М. Романюк. Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер. : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2013. № 2. С. 116–124.
2. Данильян О.Г. Інформаційна картина світу як соціокультурна реальність / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Укр. акад. наук. Гілея: науковий вісник: зб. наук. пр. Київ, 2013. Вип. 70. С. 573-578.
3. Данильян О.Г. Інформаційна картина світу в контексті перспектив сучасної науки й культури / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. Інформація і право. 2013, № 1. С. 21-28.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XVI Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(22 травня 2020 року)

Харків
«Право»
2020

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XVI Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (22 трав. 2020 р.). – Харків : Право, 2020. – 474 с.

ISBN 978-966-998-003-8

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XVI Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020
© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-003-8